

ÁTTEKINTÉS

az aktuális közvetlen tőkebefektetési folyamatokról

2012. július 5.

Összefoglalás

- A külföldi közvetlen tőkebefektetések (FDI) magyarországi állománya meghaladja a 71,6 milliárd eurót, és a GDP arányában a legmagasabb, illetve egy főre vetítve a harmadik legmagasabb a közép-európai térségben.
- A befektetések döntő része a szolgáltató ágazatokba és a versenyképes feldolgozóipari ágazatokba (járműgyártás, számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása) áramlott.
- A Magyarországon végrehajtott közvetlen tőkebefektetések állományának 76,4%-a az Európai Unióból, 23,2%-a Németországból származik.
- 2012 első negyedévében 3 704 millió euró értékű külföldi közvetlen tőkebefektetés valósult meg Magyarországon, ami 3,8 milliárd euróval kedvezőbb az előző év azonos időszakánál.
- 2012-ben várakozásaink szerint a magyarországi közvetlen tőkebefektetés – az első negyedévihez hasonló egyedi, nagy értékű tranzakciók nélkül – meghaladhatja a 3 milliárd eurót. Középtávon évi átlag 3,5 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlen tőkebefektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

Főbb mutatók

Főbb mutatók	Júl. 5.	Időszak
FDI-állomány ^{1,2}	71 652	2012. I. né.
FDI-beáramlás ²	3 704	2012. I. né.
FDI-beáramlás ²	2 978	2011
Globális FDI-áramlás ³	1 524	2011
Globális FDI-áramlás ³	1 309	2010

1 Időszak végén
2 Nettó, millió euró
3 Milliárd USD

Részletes áttekintés

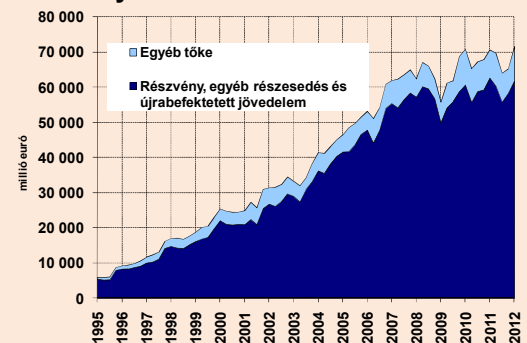
A magyar gazdaság 1990 óta végbement **sikeres szerkezeti átalakulásában meghatározó szerepet játszottak a külföldi közvetlen tőkebefektetések.** A külföldi közvetlen tőkebefektetések folyamatos beáramlása döntően járult (és járul) hozzá a **termelékenység növekedéséhez, a technológiai modernizációhoz,** az egészséges növekedési szerkezethez szükséges **exportkapacitások létrehozásához és új munkahelyek teremtéséhez;** emellett a (nem adósságeneráló) működőtőke-beáramlásnak meghatározó szerepe van a **külső finanszírozásban.** A 2012-es UNCTAD World Investment Reportban szereplő **FDI Contribution Index rangsorában Magyarország az első helyezést érte el.** Az Index a külföldi működő tőke nemzetgazdaságon belüli jelentőségét méri különböző makrogazdasági mutatók (foglalkoztatás, bruttó hozzáadott érték, beruházás, export, bérek, adóbevételek, K+F) alapján.

A külföldi közvetlen tőkebefektetések magyarországi állománya 2012 első negyedévének végén meghaladta a 71,6 milliárd eurót; ebből 61,8 milliárd eurót tett ki a részvény, egyéb részesedés és újra befektetett jövedelem formájú befektetések állománya, 9,8 milliárdot pedig az egyéb tőke állománya. (A 2011 végéhez képest történt jelentős (euróban számított) állománynövekedésben szerepet játszott a forint 5%-os erősödése is.) A **GDP arányában a magyarországi állomány a legmagasabb (71,3%) a közép-európai térségben.** Csehország (65,9%) és Szlovákia (2011 végén 57,4%) az elmúlt években megközelítette hazánkat, de Lengyelország (44%) és Románia (39,8%) lemaradása továbbra is jelentős. A 7 193 eurós **egy főre eső magyarországi állomány** – Csehország (9 715 euró) és Szlovákia (2011 végén 7 341 euró) után – **a harmadik legmagasabb a közép-európai térségben.** Lengyelország (4 257 euró) és Románia (2 542 euró) lemaradása továbbra is jelentős.

A Magyarországon végrehajtott **külföldi közvetlen tőkebefektetések állományának legnagyobb része (15,8 milliárd euró, 23,2%) Németországból származik.** (Megjegyezzük, hogy az állomány származási ország és ágazatok szerint bontott adatai 2010 végére vonatkoznak.) Meghatározó szerepe van még Hollandiának (11,6 milliárd euró, 17,1%), Ausztriának (8,7 milliárd euró, 12,8%), Luxemburnak (5,5 milliárd euró, 8,1%), Franciaországnak (3,4 milliárd euró, 5%) és USA-nak (3,2 milliárd euró, 4,7%). (Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a magas holland, illetve luxemburgi befektetési összeg sok esetben arra vezethető vissza, hogy számos vállalat az ottani leánycégen keresztül valósítja meg a befektetését.) Összességében a **közvetlen tőkebefektetések állományának 76,4%-a származik az Európai Unióból.**

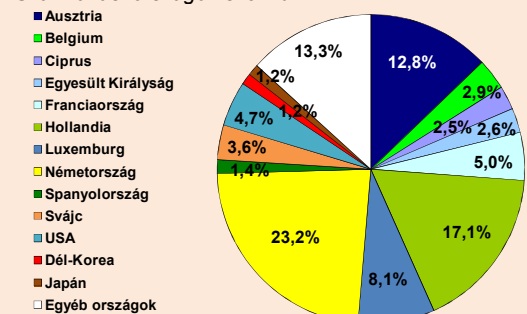
A külföldi befektetések állományának közel kétharmada (TEÁOR'08 szerint) a

A külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya

A külföldi közvetlen tőkebefektetések állományának megoszlása (2010 végén)

Származási országok szerint

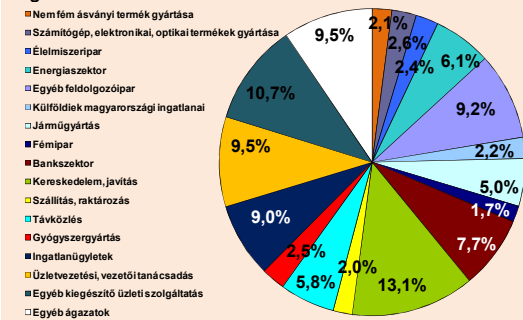
szolgáltató ágazatokhoz kötődik (2010 végi adatok szerint 43,2 milliárd euró, 63,5%); a kereskedelem, javítás (8,9 milliárd euró, 13,1%), az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás (7,3 milliárd euró, 10,7%) ágazatban, az ingatlanügyletek ágazatban (5,3 milliárd euró, 7,9%), a bankszektorban (5,2 milliárd euró, 7,7%), a távközlés (4 milliárd euró, 5,8%) és a szállítás-raktározás (1,4 milliárd euró, 2%) ágazatban található a legtöbb külföldi közvetlen tőkebefektetés. A **feldolgozóiparban a befektetések 25,5%-a található** (17,3 milliárd euró); ezen belül is a járműgyártásban (3,4 milliárd euró, 5%), a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártásában (1,8 milliárd euró, 2,6%), a gyógyszeriparban (1,7 milliárd euró, 2,5%), az élelmiszeriparban (1,6 milliárd euró, 2,4%), a nem fém ásványi termék gyártása ágazatban (1,4 milliárd euró, 2,1%), illetve a fémiparban (1,2 milliárd euró, 1,7%) található a legtöbb külföldi tőke. A feldolgozóipar állománya, illetve aránya nőtt, míg a szolgáltató ágazatoké csökkent 2009 végéhez képest. Kiemelendő még az **energiaszektorban** (4,2 milliárd euró, 6,1%) található, illetve a **külföldiek tulajdonában lévő ingatlanokkal** (1,5 milliárd euró, 2,2%) kapcsolatos állomány.

A 2001-2010-es adatok szerint az éves külföldi közvetlen tőkebefektetések átlagos értéke 3,5 milliárd eurót tett ki. **2011-ben a beáramlás egyenlege 2978 millió euró** volt, ami 1250 millióval magasabb az egy évvel korábbinál, és 2006 óta csak 2008-ban volt nagyobb a beáramlás értéke. A 2011. évi beáramlás alakulását nagymértékben befolyásolta három egyedi tranzakció: a Nokia 800 millió eurós osztalékfizetése, a Mol-részvények állami megvásárlása a Szurgutnyeftyegáztól (1,9 milliárd euró) és egy 2,5 milliárd eurós tranzakció, amely a beáramlással párhuzamosan tőke kivitelként is megjelent a statisztikában. A nem adósságeneráló beáramlásokon belül a **részvényformájú befektetések egyenlege 2659 millió euró** (az előző évinél 457 millióval kisebb) volt, míg az **újra befektetett jövedelemé 1176 millió euró** (az előző évinél 1279 millióval nagyobb, illetve 2007 óta a legkedvezőbb) volt. Az adósságeneráló **egyéb tőkemozgások egyenlege -857 millió euró** volt (az előző évinél 428 millióval kedvezőbb, de így is 1995 óta a második legkedvezőtlenebb). A kedvezőtlen egyenleg kialakulásában meghatározó volt, hogy a magyar leányvállalatok nettó 897 millió euró hitelt nyújtottak az anyáknak, illetve hogy a magyar leányok nettó 486 millió euró kereskedelmi hitelt fizettek vissza az anyáknak.

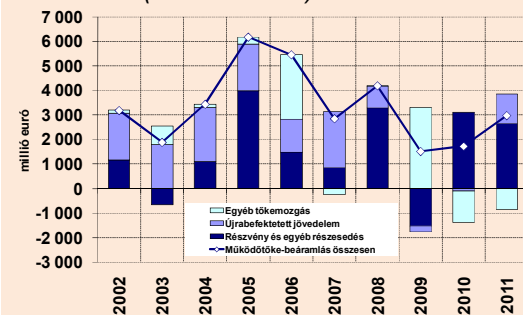
2012 első negyedében a beáramlás egyenlege 3704 millió euró volt, ami 3,8 milliárddal kedvezőbb az egy évvel korábbinál, és minden eddiginél nagyobb első negyedévi beáramlást jelent. A rekordszintű beáramlás túlnyomórészt egy egyedi, 3 milliárd eurós tranzakciópárnak (külföldi tulajdonosok eszközportfóliója ártrendezésének) köszönhető, amely a beáramlással párhuzamosan tőke kivitelként is megjelent a statisztikában. A nem adósságeneráló beáramlásokon belül a **részvényformájú befektetések egyenlege 833 millió euró** (az előző évinél 282 millióval nagyobb, illetve 2006 óta a legkedvezőbb) volt, míg az **újra befektetett jövedelemé 572 millió euró** (az előző évinél 63 millióval nagyobb, illetve 2007 óta a legkedvezőbb) volt. Az adósságeneráló **egyéb tőkemozgások egyenlege 2300 millió euró** volt (az előző évinél 3,5 milliárddal kedvezőbb, az említett 3 milliárdos tranzakciónak köszönhetően).

Az újra befektetett jövedelem – amely a (korrigált) adózott eredmény és a megszavazott osztalék különbsége – **jelentősége a 90-es évek közepe óta folyamatosan nőtt**, ami természetesen velejárója a külföldi közvetlen tőkebefektetések állományára 1990 óta tartó folyamatos emelkedésének. A **2011. évi részvényjövödelmek aránya a nem adósságeneráló befektetések állományához viszonyítva 7,5% volt**, ami az előző évinél 1,1 százalékponttal magasabb, míg az előző öt év átlagánál 0,8 százalékponttal alacsonyabb volt. 1995-2000 között az újra befektetett jövödelmek mindössze 24%-át adták a teljes beáramlásnak, 2001-2008 között már a 43,9%-át. 2004 óta figyelhető meg ugyanakkor az a tendencia, hogy a **külföldi befektetők a Magyarországon megtermelt nyereség korábbiaknál nagyobb részét utalják külföldre osztalékként**, aminek folyamányaként a korábbi magas (jóval 50% feletti) újrabefektetési hányad (az újra befektetett jövedelem és az adózott eredmény hányadosa) fokozatosan csökkent. A folyamat 2009-ben érte el a mélypontját, amikor az újra befektetett jövedelem – 1995 után másodszor – negatív (-250 millió euró) lett. Az újra befektetett jövedelem kedvezőtlen alakulása annak volt köszönhető, hogy a külföldi tulajdonú vállalatok nyeresége jóval nagyobb mértékben csökkent 2008-2009-ben az előző évhez képest, mint az általuk megszavazott osztalék összege. Bár 2010-ben relatíve pozitív elmozdulás volt tapasztalható (az adózott eredmény növekedése meghaladta az osztalékét), az újra befektetett jövedelem továbbra is negatív maradt. **2011-ben az MNB becslése szerint tovább nőtt az adózott eredmény (4362 millió euróra) az előző évhez (3803 millió euró) képest, míg a megszavazott osztalék értéke 3906 millió euróról 3186 millióra csökkent.** Ennek eredményeként – 2008-2010-hez képest – jelentősen javult az újra befektetett jövedelem (becsült) egyenlege (1176 millió euróra), és az újrabefektetési hányad 27%-ot ért el. **2012 első negyedében az MNB becslése szerint tovább nőtt a forintban számított adózott eredmény az egy évvel korábbihoz képest, de euróban – a**

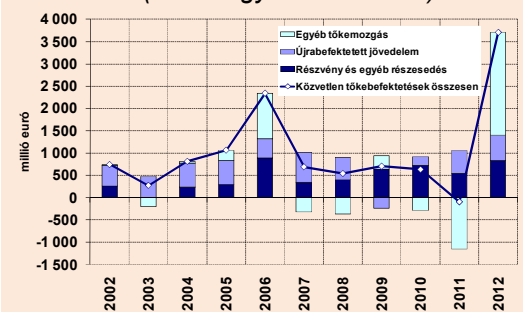
Ágazatok szerint

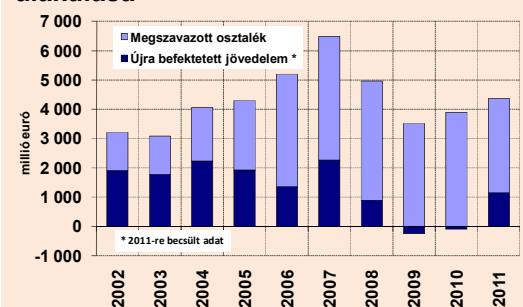
A közvetlen tőkebefektetések alakulása (Éves adatok!)

A közvetlen tőkebefektetések alakulása (Első negyedévi adatok!)

A részvény és egyéb részesedés formájú külföldi közvetlen tőkebefektetések jövödelmeinek alakulása

forint gyengülése miatt – csökkent (957 millió euróra). A megszavazott osztalék értéke ugyanakkor nagyobb mértékben, 385 millió euróra esett vissza, így javult az újra befektetett jövedelem (becsült) egyenlege (572 millió euróra).

A közvetlen tőkebefektetések jövedelmei másik komponensének, az **egyéb tőke jövedelmeinek** az utóbbi években növekedett a jelentőségük. Az ilyen típusú jövedelmi kiadás (az anyavállalat által a leánynak nyújtott hitelek kamata) 2011-ben 1392 millió euró volt, ami az előző évinél 115 millióval alacsonyabb, és az egyéb tőke 2011 végi tartozásállományának 4,9%-át tette ki. A bevétel (a leányvállalat által az anyának nyújtott hitelek kamata) 2011-ben 365 millió euró volt, ami az előző évinél 41 millióval magasabb. **A nettó kiadás így az előző évinél 156 millióval alacsonyabb, 1027 millió euró volt 2011-ben.** Az egyéb tőke nettó jövedelmi kiadása továbbra is jelentősen elmarad a részvényformájú befektetések jövedelmi kiadásától, annak 23,5%-át érte el 2011-ben (2008-ban még csak 12,6% volt ez az arány). 2012 első negyedében a nettó jövedelmi kiadás 266 millió eurót ért el.

A **legnagyobb értékű részvény és egyéb részesedés formájú (nettó) külföldi közvetlen tőkebefektetés 2011-ben Hollandiából** (999 millió euró) érkezett Magyarországra. A második legnagyobb befektető Németország (735 millió euró), a harmadik pedig Ausztria (593 millió euró) volt. Megemlítendő még a 115 millió euró Svájcól, a 126 millió euró az Egyesült Királyságból és a 92 millió euró Ciprusról. Az orosz befektetők (a Szurgutnyeftyegáz a Mol-részesedését eladta a magyar államnak) ugyanakkor nettó 1862 millió eurót, a finnek (véltetően a Nokia) pedig nettó 686 millió eurót vontak ki.

A **legnagyobb értékű részvény és egyéb részesedés formájú (nettó) külföldi közvetlen tőkebefektetés 2012 első negyedében Ausztriából** (502 millió euró) érkezett Magyarországra. A második legnagyobb befektető Németország (281 millió euró), a harmadik pedig Belgium (56 millió euró) volt. Megemlítendő még az 52 millió euró Svájcól. Az egyesült királysági befektetők ugyanakkor nettó 144 millió eurót vontak ki.

2011-ben (TEÁOR'08 szerint) a feldolgozóiparból összesen nettó 11,3 milliárd eurót vontak ki, míg a szolgáltató ágazatokba 13,4 milliárd euró részvénytőke áramlott. A feldolgozóiparon belül kiemelendő a kőolaj-feldolgozás ágazatból történt 1862 millió eurós (Szurgutnyeftyegáz), illetve a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása ágazatból történt 581 millió eurós tőkekivonás (véltetően a Nokia). A gyógyszergyártásba 142 millió euró, a gumi-, műanyag termék ágazatba pedig 52 millió euró áramlott. A járműgyártás 8,9 milliárd eurós kiáramlása, illetve az üzletvezetési, vezetői tanácsadás azonos összegű beáramlása annak köszönhető, hogy az Audi magyar cégét 2011 vége óta már nem közvetlenül az Audi AG, hanem annak egy új magyar (szolgáltató) cége birtokolja. A szolgáltatásokon belül megemlítendő még a bankszektorba (661 millió euró), a kereskedelembe (311 millió euró) és a távközlésbe (289 millió euró) irányuló beáramlás. Kiemelendő az **energiaszektorba** érkezett 519 millió eurós beáramlás.

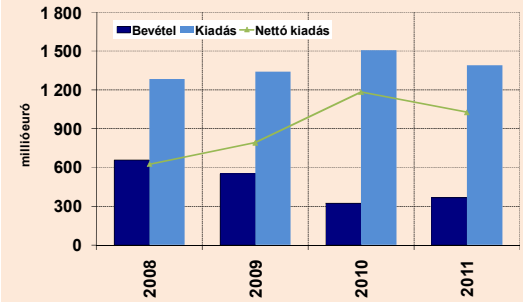
2012 első negyedében a feldolgozóiparból összesen nettó 141 millió eurót vontak ki, míg a szolgáltató ágazatokba 947 millió euró részvénytőke áramlott. A feldolgozóipari kedvezőtlen adat a gyógyszergyártásból történt 146 millió eurós tőkekivonásnak köszönhető. A szolgáltatásokon belül a bankszektorba 717 millió euró, az információ-kommunikáció nemzetgazdasági ágba 86 millió euró, a kereskedelembe pedig 43 millió euró áramlott.

Az **UNCTAD** adatai szerint **2011-ben 16,5%-kal, 1 524 milliárd dollárra nőtt a globális közvetlen tőkebefektetések értéke, így meghaladta a válság előtti 2005-2007-es időszak átlagát.** A teljes tőkeáramlásból 52,6%-kal, 526 milliárd dollárra nőtt a határon átnyúló összeolvadási-felvásárlási tranzakciók értéke. A szakértői várakozások szerint **2012-ben 1 600 milliárd dollárra, 2013-ban 1800 milliárdra, 2014-ben 1900 milliárdra nőhet a globális közvetlen tőkebefektetések értéke.** A tőkeáramlás növekedését ugyanakkor továbbra is kockázatok övezik, és makrogazdasági sokkok esetén ismét csökkenésbe fordulhat a mai növekvő trend.

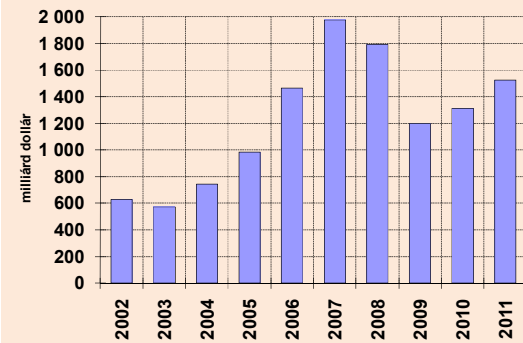
Az Eurostat adatai szerint **2011-ben az előző évhez képest több mint kétszeresére, 600 milliárd euróra nőtt az EU-ba irányuló közvetlen tőkebefektetések értéke, de továbbra is elmarad a válság előtti 2005-2007-es időszak átlagától.** A növekedés nagyrészt az EU-n belüli tőkeáramlás bővülésének (186 milliárd euróról 374 milliárdra) köszönhető.

A **visegrádi országokba és Romániába** irányuló beáramlás **2011-ben összességében 35%-kal bővült** az előző évhez képest. Szlovákiába az előző évi alacsony érték közel háromszorosa (1542 millió euró), Magyarországra (2978 millió euró) az előző évinél 72%-kal, Lengyelországba (10 904 millió euró) 63%-kal több működő tőke áramlott. Csehországba (3869 millió euró) 17%-kal, Romániába (1921 millió euró) 13%-kal kevesebb közvetlen tőkebefektetés áramlott. **Hazánk részaránya a V4-ek és Románia teljes tőkebeáramlásából 14%-ot ért el, ami 2005 óta a**

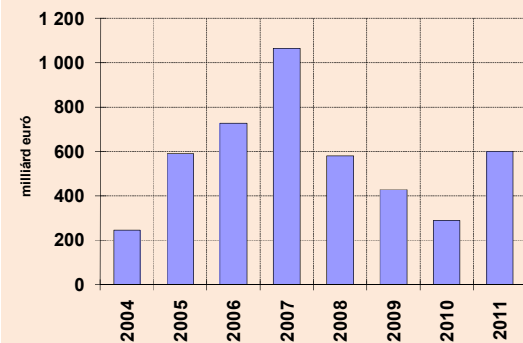
Az egyéb tőke formájú külföldi közvetlen tőkebefektetések jövedelmeinek alakulása

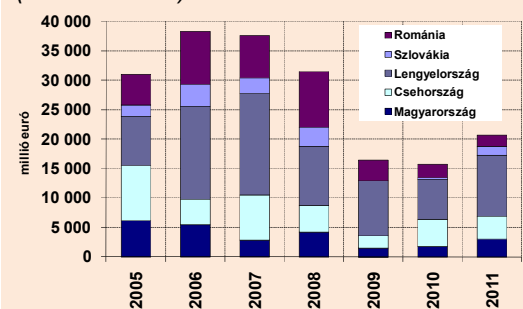
A globális közvetlen tőkebefektetések alakulása

Közvetlen tőkebefektetések az EU-ban

A visegrádi országokba és Romániába irányuló közvetlen tőkebefektetés (Éves adatok!)

legkedvezőbb arány. A GDP-arányos beáramlás hazánkban (3%) volt a legmagasabb 2011-ben, az egy főre jutó beáramlás pedig – Csehország (368 euró/fő) után – a második legmagasabb (299 euró/fő).

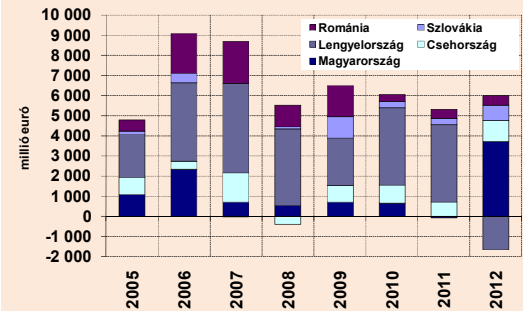
A **visegrádi országokba és Romániába** irányuló beáramlás **2012 első negyedében összességében 17%-kal visszaesett** az előző év azonos időszakához képest. Magyarországon a 2011. első negyedévi nettó kiáramlás után 3704 millió euró beáramlás történt, Szlovákiába az előző évi alacsony érték közel két és félszerese (771 millió euró), Csehországba (1047 millió euró) 47%-kal, Romániába (460 millió euró) pedig 4%-kal több áramlott. Lengyelországban ugyanakkor 1681 millió eurós nettó tőkekiáramlás volt megfigyelhető. Az egy főre jutó beáramlás hazánkban (372 euró/fő) volt a legmagasabb.

2012-ben várakozásaink szerint a magyarországi közvetlen tőkebefektetés – az első negyedévihez hasonló egyedi, nagy értékű tranzakciók nélkül – meghaladhatja a 3 milliárd eurót. Középtávon évi átlag 3,5 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlen tőkebefektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

Henger Péter
Nemzetgazdasági Minisztérium
Versenyképességi Főosztály

A visegrádi országokba és Romániába irányuló közvetlen tőkebefektetés

(Első negyedévi adatok!)

Adatok forrása: MNB, UNCTAD, nemzeti jegybankok, Eurostat

1055 Budapest, Honvéd utca 13-15.
Tel.: (1) 374-2734, fax: (1) 374-2812
E-mail: elemzesi@nfgm.gov.hu